

Joe verzus Augustín

C. C. Pecknold

28. januára 2021 ✚ Politika

Pri svojom inauguračnom prejave sa Joe Biden, ako správny a vzdelaný katolík, dovoľával sv. Augustína. Nestáva sa veru často, že americký prezident je katolík a ešte zriedkavejšie je to katolík, ktorý pozná Augustína. „Pred mnohými storočiami,“ riekol Biden, „svätý Augustín, svätec mojej cirkvi, napísal, že ľud je zástup ľudí definovaný spoločnými predmetmi ich lásky. Aké sú tie spoločné predmety, ktoré milujeme, ktoré nás definujú ako Američanov?“

Je to vynikajúca a veľmi starodávna otázka. Pre Cicera nebolo obecné dobro ničím iným ako dobrom celej komunity, spoločenstva zjednoteného „všeobecným zmyslom pre spravodlivosť a spoločnými záujmami“. Klasická tradícia uznávala, že každé spoločenstvo závisí od akejsi morálnej jednoty – zhody v tom, čo je dobré a vo všeobecnej zhode v tom, ktoré činnosti a skutky vedú k spoločnému cieľu. Augustín túto klasickú definíciu v Božom meste opakuje. Cicerova prísna definícia dobra spoločenstva dáva Augustínovi príležitosť tvrdiť, že pokiaľ je spoločné dobro závislé na spravodlivosti, musí sa Bohu dávať to, čo mu patrí. A keďže to môžeme urobiť iba prostredníctvom milosti, ktorá plynie z Kristovej obety, ciceronský ideál je možný iba tam, kde Boh skrze milosť vládne štátu a kde existuje systém zákonov, ktoré sú v súlade s láskou k Bohu a blížnym.

Augustín však v Cicerovej definícii nachádza aj inú konceptuálnu slabinu: Nedáva nám nijakú mierku, podľa ktorej by sme mohli morálne posudzovať lepšie a horšie druhy spoločenstiev. „Ak sa ale pre „ľud“ nájde iná definícia, ako je táto, napríklad ak by sa povedalo: „Ľud je združením mnohých racionálnych bytostí, ktoré spája spoločná zhoda v predmetoch ich lásky“, potom aby sme mohli skúmať charakter konkrétneho ľudu, musíme skúmať predmety jeho lásky.“ (Mesto Božie 19,24)

Toto je časť, ktorú Biden čiastočne cituje. Biden opakuje Augustínovu definíciu, ale nie tú časť, ktorá hovorí o skúmaní a morálnom posudzovaní objektov, ktoré ľud miluje. Namiesto toho sa Biden vrhá do opakovania štandardných inauguračných floskúl: „Aké sú tie spoločné objekty, ktoré milujeme, ktoré nás definujú ako Američanov? Myslím, že viem. Príležitosť, bezpečnosť, sloboda, dôstojnosť, rešpekt, česť a áno pravda.“

Existuje spoločná zhoda v tom, čo ktorékoľvek z týchto slov znamená? Je chápanie príležitosti bežného amerického robotníka, ktorý si myslí, že všetky pracovné príležitosti už boli outsourcované do Číny, v zhode s náhľadom majiteľov nadnárodných korporácií? Majú nenarodení v ženskom lone, rehoľníčky, ktoré sa snažia žiť v súlade s cnosťou a študenti bombardovaní mätúcimi sexuálnymi a rasovými ideológiami, propagátori práva na potrat a novej experimentálnej sexuálnej morálky pocit, že všetci Američania rovnako chápu ľudskú dôstojnosť, rešpekt a úctu? Toto je druh otázok, ktoré mala Augustínova definícia vyvolávať. Preto ju Augustín zostrojil. Ale pretože Biden tento účel z definície odstránil, podáva nám veľmi zriedeného Augustína, ktorý prináša iba neurčité liberálne cnosti, ako „jednotu a mier“.

Rimania vinili kresťanov z pádu Mesta do Vizigótskej moci, čo sa stalo v roku 410. Augustín na to odpovedal Rimanom dôkazom, že to, čo ho zničilo nebol nápor barbarov, ale rapidná dekadencia samotného rímskeho ľudu, ktorá smerovala k rozsiahlej a všetko zasahujúcej nemorálnosti. Rimania sa potrebovali nielen vrátiť ku kardinálnym cnostiam, ktoré ich kedysi robili skvelými, ale tiež prostredníctvom kajúcnosti a uznania „prvých princípov“, darov prirodzenosti, priateľstva, láskavosti a pohostinnosti, prekonať skepsu a nemorálnosť.

Okrem toho Bidenove „spoločné objekty, ktoré milujeme“ vôbec neukazujú na žiadne skutočné objekty. Jeho substitúcia skutočných objektov tým, čo by sa dalo lepšie nazvať „vlastnosťami a ašpiráciami“, vyvracia realistický popis nášho spoločného dobra a nenecháva nám objektívny morálny štandard, podľa ktorého by sme mohli posúdiť, či je spoločenstvo „hore nohami“, zahľadené do seba alebo sa približuje k večnému Mestu, ktoré je dokonale podriadené Bohu.

Biden mohol autenticky zahrať na augustiniánsku notu. Tak ako Cicero, aj on mohol identifikovať príčinu nášho úpadku v nemorálnosti. Tak, ako Augustín, aj on nás mohol povolať k pokániu a k láske k Bohu a blížnym. Mohol nás vyzvať, aby sme dbali na „prvé veci“ ľudskej prirodzenosti, na dobro tela a duše, na dobro manželstva a detí, na dôstojnosť ľudského života v každej etape, v každej triede, v každej farbe. To by nasmerovalo náš pohľad na skutočný predmet lásky. Namiesto toho nám dal neurčité „kvality“ bez podstaty a definície.

Ale jeho najväčším hriechom proti Augustínovi je jeho rafinované vyhýbanie sa Bohu. *„Ak duša a rozum neslúžia Bohu tak, ako sám Boh prikázal, aby mu slúžili,“* povedal Augustín, *„potom nijako nevykonávajú správny druh vlády nad telom a jeho nerestnými sklonmi.“* (Mesto Božie, 19,25)

Prezident Biden má pravdu, že potrebujeme jednotu. Má pravdu, že potrebujeme pravdu. Má pravdu, že potrebujeme spoločnú zhodu v tom, čo je skutočne dobré. Avšak bez poctivého zhodnotenia toho, ako hlboko padli objekty našej spoločnej lásky a bez akéhokoľvek zmyslu pre Božiu milosť, ktorá jediná nás môže vytiahnuť späť na niekdajšiu úroveň metafyzickej škály, je Bidenova výzva k jednote len prázdnu rétorikou. Biden Augustína nechápe a preto nedokáže identifikovať jediný spoločný predmet lásky, ktorý svätý Augustín považoval za dôležitý pre ľud a jeho dobro: Boha.

C. C. Pecknold je profesor systematickej teológie na Catholic University of America.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/joe-verzus-augustin/>